บทคัดย่อ

ต้นรากสามสิบ (*Asparagus racemo*sus Willd.; AR) ถูกรายงานว่ามีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศหญิง (estrogen) ซึ่งส่วนรากประกอบด้วยสารหลายชนิดเช่น flavonoids และ saponin จึงได้ทดสอบในหนูแรทที่ถูกตัดรังไข่ที่ได้รับ AR 1, 10 หรือ 100 มก./น้ำหนักตัวหนูแรท 1 กก./วัน (กลุ่มที่ 3 –5) เทียบกับกลุ่มที่ได้รับน้ำกลั่น (กลุ่มที่ 1) และกลุ่มที่ได้รับ estrogen ขนาด 30 มก./น้ำหนักตัวหนูแรท 1 กก./วัน (กลุ่มที่ 2) ติดต่อกันเป็นเวลา 7 วัน เมื่อสิ้นสุดการทดลองได้ชั่งน้ำหนักตัว ได้ทำ decapitation เพื่อนำอวัยวะออกมาชั่งน้ำหนัก ได้แก่ ตับ ไต ต่อมหมวกไตและมดลูก สำหรับน้ำเลือดนำไปแยกเก็บเพื่อตรวจวิเคราห์หาปริมาณฮอร์โมน estrogen และ corticosterone ในซีรัม จากผลการทดลองเห็นได้ว่าน้ำหนักตัวของหนูแรทในแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (p>0.05) น้ำหนักมดลูกของหนูแรทที่ได้รับ AR ทุกกลุ่ม (1, 10 และ 100) และกลุ่มที่ได้รับ estrogen มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญ (p>0.05) เมื่อเทียบกับหนูแรทกลุ่มที่ได้รับน้ำกลั่น (กลุ่มที่ 1) น้ำหนักต่อมหมวกไตที่ได้รับ AR มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับกลุ่มที่ได้รับน้ำกลั่นและ estrogen น้ำหนักของตับและไตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (p>0.05) แสดงให้เห็นว่า AR ไม่ได้เป็นพิษต่อร่างกายของหนูแรท ระดับฮอร์โมน estrogen ในกลุ่มที่ได้รับ AR 100 มก./กก. เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับน้ำกลั่น และ estrogen (p<0.001) ระดับ corticosterone ในซีรัมของหนูแรทที่ถูกป้อนด้วย AR–10 มก. เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับกลุ่มที่ได้รับน้ำกลั่น และ estrogen (p<0.001) จากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า AR ออกฤทธิ์คล้าย estrogen ในหนูแรทที่ถูกตัดรังไข่